

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków”

[COM(2016) 765 final – 2016/0381 (COD)]

(2017/C 246/08)

Sprawozdawczyni: **Baiba MILTOVIČA**

Współsprawozdawczyni: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Wniosek o konsultację	Parlament Europejski, 12.2.2016 Rada Unii Europejskiej, 21.12.2016
Podstawa prawna	Art. 194 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego
Data przyjęcia przez sekcję	11.4.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	26.4.2017
Sesja plenarna nr	525
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	157/0/1

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Proponowana dyrektywa uściśla i rozszerza poprzednie działania legislacyjne w celu zapewnienia lepszej efektywności energetycznej budynków. Jej skuteczność zostanie oceniona w świetle roli, jaką odegra w przyczynianiu się do realizacji głównych celów unii energetycznej. Jednak za równie istotny należy uznać jej wkład w osiągnięcie celów społecznych i gospodarczych (zwłaszcza, jeśli chodzi o możliwości zmniejszania kosztów energii, utrzymanie przystępności cenowej mieszkań i ograniczanie ubóstwa energetycznego) z uwagi na fakt, że koncentruje się na środowisku zbudowanym.

1.2. Zdaniem EKES-u w dyrektywie priorytetowo należy zawrzeć bardziej konkretne propozycje dotyczące uporania się z problemem ubóstwa energetycznego. Powinny one objąć jaśniejsze wskazówki co do wymaganej treści krajowych definicji ubóstwa energetycznego, referencyjną definicję, w odniesieniu do której można by oceniać złożoność strategii w planach krajowych oraz udzielanie porad i koordynację działań przez niezależny i skoncentrowany na konsumentach punkt kompleksowej obsługi lub agencję.

1.3. EKES uważa, że państwa członkowskie będą musiały dążyć w swoich planach krajowych do bardziej ambitnych celów określonych w alternatywnym wariantcie III (jak przedstawiono w załączonej do wniosku ocenie skutków Komisji Europejskiej), pozostając przy tym w kontekście legislacyjnym wariantu II, który jest podstawą zmian przedstawionych w dyrektywie. Będzie to konieczne do wytyczenia długodystansowego kierunku, który umożliwiłby realizację ambitnego celu porozumienia paryskiego.

1.4. Zaleca się, by krajowe strategie dotyczące renowacji budynków dodatkowo wesprzeć przepisami tej dyrektywy ustanawiającymi wymóg przedstawienia konkretnych celów sektorowych i referencyjnych metod pomiaru ulepszeń. W stanowczych wytycznych należy również określić minimalne poziomy efektywności energetycznej w odniesieniu do renowacji budynków publicznych i komercyjnych.

1.5. W dyrektywie nie skorzystano z okazji, by zachęcać do wprowadzania „zielonych” kredytów hipotecznych, systemów ciepłowniczych związanych z energią odnawialną, środków na rzecz magazynowania energii w budynkach mieszkalnych i komercyjnych, lepszych programów szkoleniowych dla instalatorów i renowatorów, a także innych środków technicznych, finansowych i podatkowych, które przyczyniłyby się do poprawy efektywności energetycznej budynków. Mimo że środki te są wspierane w innych inicjatywach, powściągliwe podejście przyjęte w omawianej dyrektywie znajdzie uzasadnienie jedynie, jeżeli będzie sprzyjać elastyczności i ambitnym działaniom. EKES wzywa Komisję do ścisłego monitorowania wdrażania dyrektywy i jej skuteczności. Postuluje także, by Komisja była przygotowana do szybkiego zastosowania mechanizmu modernizacji i przeglądu w ramach proponowanego rozporządzenia dotyczącego zarządzania.

1.6. Należy podjąć dodatkowe kroki, by zachęcać do porównywalności metod obliczeniowych stosowanych w świadectwach charakterystyki energetycznej przez poszczególne państwa członkowskie, co z kolei urealniłoby porównywalność takich świadectw.

1.7. Należy zaproponować dalsze sposoby zachęcania prywatnych i niekomunalnych zarządców mieszkań socjalnych do inwestowania w renowację starszych nieruchomości.

1.8. Ogólna propozycja dotycząca wskaźnika inteligentnego działania musi umożliwiać użytkownikom budynku nie tylko ocenę efektywności energetycznej, lecz również kontrolę i ułatwianie produkcji własnej energii ze źródeł odnawialnych i jej zużycia oraz obniżanie rachunków za energię.

1.9. EKES szczególnie apeluje o uznanie zdolności władz lokalnych do stymulowania i koordynowania programów efektywności energetycznej i zauważa rosnący potencjał Porozumienia Burmistrzów w tym zakresie.

1.10. EKES podkreśla potrzebę wspierania sektora budowy i renowacji budynków, w którym MŚP zapewniają 83 % wszystkich miejsc pracy (OECD: *Small Businesses, Job Creation and Growth*).

1.11. EKES zauważa, że zwiększenie efektywności energetycznej budynków nie będzie możliwe bez innowacji. UE traci wiodącą pozycję, jeśli chodzi o powiązane niskoemisyjne technologie energetyczne – obecnie przypada na nią mniej niż 15 % miejsc pracy w tym sektorze. Należy dołożyć starań w zakresie szkolenia, by dostosowywać umiejętności wymagane w tych wysoce specjalistycznych sektorach.

1.12. Pozytywny krok, z zadowoleniem przyjęty przez Komitet, stanowi inicjatywa dotycząca inteligentnego finansowania inteligentnych budynków oraz możliwość powiązania jej z ambitnymi celami planu Junckera.

2. Wprowadzenie

2.1. Omawiana dyrektywa jest częścią pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”, mającego na celu ukonkretnienie unii energetycznej i zwiększenie świadomości i zrozumienia tego, że przechodzenie na czystą energię będzie w przyszłości szybko rozwijającym się sektorem. Zużycie energii w budynkach stanowi 40 % całkowitej konsumpcji energii w UE. Nadal dokonuje się znacznych postępów w zakresie efektywności energetycznej budynków, zarówno nowo budowanych, jak i modernizowanych. Po części stymulowane jest to prowadzonymi od piętnastu lat działaniami legislacyjnymi na poziomie UE, ale nadal istnieją znaczne możliwości poprawy efektywności energetycznej i osiągnięcia innych korzystnych skutków społecznych.

2.2. Pomimo postępu technicznego, odpowiednich danych wspierających i wykorzystywania dostępnego finansowania publicznego za pośrednictwem instrumentów finansowych, nie odnotowano znaczącego wzrostu w poprawie istniejących zasobów budynków – 75 % budynków w UE jest w dalszym ciągu nieefektywne pod względem energetycznym.

2.3. Wpływ zmiany klimatu na świecie oraz dążenie do konsolidacji europejskiej polityki energetycznej sprawiły, że kwestia ta nabrała pilnego charakteru. Niemniej szereg podstawowych i złożonych kwestii nadal wymaga rozwiązania, a osiągnięty postęp jest mniejszy niż oczekiwano. Bez stosownych działań bardzo trudno będzie osiągnąć wyznaczone do 2030 i 2050 roku cele w zakresie klimatu i energii. Istnieją możliwości ograniczenia zużycia energii w budynkach o 5–6 % oraz zmniejszenia emisji CO₂ o około 5 %. Jest jednak oczywiste, że należy te procesy przyspieszyć w sytuacji, gdy rocznie poddaje się renowacji lub ulepszeniom jedynie 0,4–1,2 % wszystkich zasobów budynków.

2.4. Omawiana dyrektywa zmienia wcześniejszą dyrektywę z 2010 r. dotyczącą tej samej kwestii, która z kolei jest przekształceniem dyrektywy z 2002 r. Dokonane w 2010 r. przekształcenie bardzo istotnie zmieniło tekst z 2002 r. W szczególności uznano wtedy rosnącą rolę efektywności energetycznej w środowisku zbudowanym oraz w przyczynianiu się do osiągnięcia celów strategicznych. Wzięto także pod uwagę postęp wiedzy technicznej i dokonano korekt w świetle ośmiu lat praktycznych doświadczeń oraz podkreślono bezwzględność konieczność uregulowania i poprawy podejścia do tej kwestii przez państwa członkowskie.

2.5. Obecnie zaproponowana zmiana, choć objętościowo o wiele krótsza od wcześniejszej dyrektywy, opiera się na tym samym podejściu. Przewiduje zwłaszcza integrację długoterminowych strategii dotyczących renowacji budynków i wykorzystanie inteligentnych technologii w budynkach. Ponadto upraszcza istniejące przepisy. Uwzględnia także kompleksową ocenę dyrektywy z 2010 r. i szczegółową ocenę skutków możliwych kierunków dalszych działań. Wariant III, zakładający daleko idące skutki, został odrzucony – przede wszystkim z uwagi na krótkoterminowe koszty, skutki w zakresie pomocniczości i realia polityczne – na korzyść wariantu II, zakładającego mniej ambitne efekty.

2.6. Jednakże wszystkie zainteresowane strony pragną zrealizować ambitne cele w zakresie poprawy. Sektor ten zapewnia 18 milionów bezpośrednich miejsc pracy i przyczynia się do wygenerowania ok. 9 % PKB UE. Wyzwanie polega na wyważeniu przystępności cenowej i potrzeb rynków nieruchomości mieszkalnych i komercyjnych z celami społecznymi i celami w zakresie klimatu.

3. Streszczenie wniosku Komisji

3.1. Dyrektywa zawiera szereg zmian, które wzmacniają obecne przepisy dyrektywy 2010/31/UE i upraszczają niektóre jej aspekty. Główne elementy dyrektywy obejmują:

- rozszerzenie definicji systemu technicznego budynku, by uwzględnić pewne aspekty technologii dotyczących inteligentnych budynków i potrzeby związane z elektromobilnością,
- przeniesienie do dyrektywy przepisów dotyczących długoterminowych krajowych strategii renowacji, przewidzianych w dyrektywie z 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej,
- zobowiązanie państw członkowskich do ustalenia planu działania zawierającego jasno określone kluczowe etapy i środki służące realizacji długoterminowego celu na 2050 r. i zakładającego dekarbonizację krajowych zasobów budynków, wraz z konkretnymi kluczowymi etapami do roku 2030. Przyczyni się to także do złagodzenia ubóstwa energetycznego,
- zachęcanie do inwestycji za pośrednictwem przepisów przewidujących agregację projektów i ograniczanie związanego z nimi ryzyka i umożliwiających wykorzystanie funduszy publicznych do lewarowania finansowania z sektora prywatnego oraz zajęcie się problemowymi obszarami, których nie da się rozwiązać mechanizmami rynkowymi,
- państwa członkowskie będą mogły ustanawiać wymogi mające zagwarantować wyposażenie budynków niemieszkalnych w systemy automatyki i sterowania dla budynków,
- możliwość ustanowienia przez państwa członkowskie wymogów w trosce o zapewnienie, że budynki mieszkalne posiadające scentralizowane systemy techniczne budynku wyposażone są w system ciągłego monitorowania elektronicznego oraz skuteczne funkcje sterowania w celu zapewnienia optymalnego wytwarzania, dystrybucji i wykorzystywania energii,
- określenie przez państwa członkowskie niezbędnych środków w celu ustanowienia regularnego przeglądu dostępnych części systemów klimatyzacji budynków niemieszkalnych oraz budynków mieszkalnych ze scentralizowanym systemem technicznym budynku,
- przepis mówiący o tym, że państwa członkowskie dostarczają właścicielom lub najemcom budynków informacje o świadectwach charakterystyki energetycznej, o tym, czemu one służą i jaki jest ich cel, oraz o opłacalnych ekonomicznie sposobach poprawy charakterystyki energetycznej budynku,
- przepisy mające zagwarantować obowiązkowe instalowanie punktów ładowania pojazdów elektrycznych (lub infrastruktury okablowania) w przypadku znacznej części nowych budynków i pewnej części istniejących zasobów poddawanych renowacji,

- rejestrowanie, ocenianie i udostępnianie zmian w systemach technicznych budynków,
- opracowanie wskaźnika inteligentnego działania w celu uzupełnienia istniejących informacji na temat efektywności budynku,
- ustanowienie konkretnego związku między dostępnymi środkami finansowymi na renowację budynków a stopniem uzyskanej efektywności energetycznej.

4. Uwagi ogólne i szczegółowe

4.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt kładzenia ciągłego nacisku na efektywność energetyczną budynków, ale jest szczególnie zaniepokojony tym, że nie przewidziano należytych środków na przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu, na które wskazuje Komitet we wcześniejszych opiniach⁽¹⁾ i które zostało powszechnie uznane za jeden z głównych problemów społecznych.

4.2. Potrzebna jest szersza i ambitniejsza strategia. Dotychczasowe cele UE dotyczące efektywności energetycznej i ograniczania emisji, a także wejście w życie w październiku 2016 r. ambitnego porozumienia paryskiego wymagają podjęcia bardziej zdecydowanych działań. Jest to tym ważniejsze, że dotychczasowe doświadczenie związane z niedostatecznym przestrzeganiem wcześniejszych propozycji wskazuje na to, że budynki pozostają kwestią problematyczną.

4.3. Komitet wyraża pewne zastrzeżenia co do wyboru wariantu II (uzasadnionego w ocenie skutków) jako podstawy zmiany prawodawstwa. Mimo iż wariant III zakłada obowiązkowe działania na poziomie znacznie wykraczającym poza optymalne koszty, z czym Komitet nie może się zgodzić, jasne jest, że wytyczenie długoterminowej ścieżki umożliwiającej osiągnięcie zakładanego celu porozumienia paryskiego najprawdopodobniej wymagać będzie zrealizowania o wiele ambitniejszych założeń wariantu III, które będą miały dwu- lub trzykrotnie większy wpływ na klimat, efektywność i osiągnięcie celów społecznych. W związku z tym państwa członkowskie będą musiały dążyć w swoich planach krajowych do ambitniejszych celów określonych w alternatywnym wariantcie III (jak przedstawiono w załączonej do wniosku ocenie skutków Komisji Europejskiej), pozostając przy tym w kontekście legislacyjnym wariantu II.

4.4. Najnowsze analizy przyjętych przez państwa członkowskie strategii renowacji budynków są zasadniczo pozytywne (Wspólne Centrum Badawcze, 2016 r., Synthesis Report on the assessment of Member States' building renovation strategies [„Sprawozdanie podsumowujące w sprawie oceny strategii renowacji budynków w państwach członkowskich”). Ta dziedzina jest objęta dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej, jednak nie istnieje obecnie żaden wspólny standard określający, co stanowi „renowację”. Warto zatem włączyć do dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków wymóg dotyczący proponowania konkretnych celów sektorowych oraz referencyjnej metodyki pomiaru ulepszeń, a także wprowadzenia kwalifikującego poziomu progowego uruchamiającego pomoc na renowację. W związku z tymi celami należałoby przygotować stanowcze wytyczne dotyczące osiągnięcia minimalnego poziomu efektywności energetycznej przy renowacji budynków publicznych i komercyjnych.

4.5. Dyrektywa rozszerza wymogi dotyczące krajowej bazy danych w odniesieniu do świadectw charakterystyki energetycznej. W związku z tym pomocne byłoby ustanowienie publicznie dostępnej bazy danych na szczeblu UE, zawierającej zanonimizowane dane krajowe dotyczące krajowych strategii renowacji. Można by ją było powiązać z platformą e-sprawozdawczości zaproponowaną w rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną. Również w związku z tym dyrektywa powinna zawierać kategoryczne wskazówki w sprawie porównywania metod obliczeniowych, co z kolei urealniłoby porównywalność świadectw charakterystyki energetycznej.

4.6. Mimo że nie ma powodu, by plany krajowe nie obejmowały tej dziedziny, to dyrektywa nie zawiera żadnych propozycji dotyczących dalszych sposobów zachęcania prywatnych i niekomunalnych zarządców mieszkań socjalnych do inwestowania w renowację starszych nieruchomości. W przypadku gdy najemcy bezpośrednio płacą rachunki za energię, zarządcy często nie widzą dla siebie żadnego interesu w poprawie efektywności budynków. W niektórych krajach sektor wynajmowanych lokali mieszkalnych obejmuje znaczną część zasobów mieszkaniowych. Charakterystyka energetyczna budynków ma poważny wpływ na dostępność cenową budynków i na ubóstwo energetyczne, w związku z tym dostępność instrumentów finansowych wspierających renowację ma zasadnicze znaczenie. Do otrzymania pożyczki na rzecz kompleksowej poprawy efektywności energetycznej domów mieszkalnych uprawnione są głównie gminy oraz stowarzyszenia zarządców i właścicieli. Jednak dla wielu przeszkodą są zaporowe warunki finansowania i umowne oraz dostęp do pożyczek.

⁽¹⁾ Dz.U. C 341 z 21.11.2013, s. 21; Dz.U. C 424 z 26.11.2014, s. 64; Dz.U. C 82 z 3.3.2016, s. 22; Dz.U. C 34 z 2.2.2017, s. 78.

4.7. Dyrektywa powinna wspierać zachęcanie do „zielonych” kredytów hipotecznych. Ważne jest również, aby ułatwić grupowanie w szersze ramy tych programów na rzecz renowacji i efektywności, które realizowane są w małej skali i stanowią przykład najlepszych praktyk. Grupowanie ich umożliwi stosowanie pakietów finansowych.

4.8. W strategii w zakresie ogrzewania i chłodzenia z 2016 r. (COM(2016) 51 final) szczególną uwagę zwrócono na korzyści, jakie można uzyskać dzięki renowacji i wymianie systemów ciepłowniczych w powiązaniu z odnawialnymi źródłami energii. Systemy ciepłownicze, a także rozwiązania dla miast, są ogólnie postrzegane jako element infrastruktury systemu budynku, zatem wymagają szczególnych zachęt, by dzięki wyraźnemu stanowisku zawartemu w dyrektywie, znajdowało to odzwierciedlenie w planowaniu urbanistycznym.

4.9. Należy zauważyć, że cele w zakresie klimatu i energii związane są z niskoemisyjnymi technologiami energetycznymi i z bardziej zrównoważonym budownictwem, które musi spełniać cele w zakresie efektywności energetycznej. Tego rodzaju budynki są w coraz większym stopniu zależne od stosowania kluczowych technologii prorozwojowych w odniesieniu do zaawansowanych materiałów (metali nieżelaznych, stali, szkła, tworzyw sztucznych itp.). Oznacza to, że bez innowacji poprawa charakterystyki energetycznej budynków nie będzie możliwa. Około 5 % obecnie produkowanych materiałów zaawansowanych wykorzystywanych jest w niskoemisyjnych technologiach energetycznych i w bardziej zrównoważonym budownictwie. Rynki te szybko się rozwijają.

4.10. Sama UE traci wiodącą pozycję, jeśli chodzi o niskoemisyjne technologie energetyczne – obecnie przypada na nią mniej niż 15 % miejsc pracy w tym sektorze (co stanowi około 1,1 mln bezpośrednich i pośrednich stanowisk pracy). Także w dziedzinie zaawansowanych materiałów, które są niezbędne dla tego rodzaju technologii, UE stoi w obliczu rosnącej konkurencji światowej. Oznacza to, że bez prowadzenia na rynku odpowiedniej rynkowej polityki podażowej i popytowej (ang. *push* i *pull*) w odniesieniu do tych technologii nadal będziemy doświadczać uciekania innowacji i produkcji z UE. Nie można zapominać o szkoleniach w zakresie nowych umiejętności wymaganych w tych wysoce specjalistycznych sektorach.

4.11. EKES popiera pojawienie się elektromobilności z myślą o przeprowadzeniu na szerszą skalę dekarbonizacji gospodarki, lecz kwestionuje potrzebę tak dużej szczegółowości oraz wpływ takich środków na przystępność cenową mieszkań i budynków komercyjnych i swobodę wyboru władz publicznych. Inny ważny i komplementarny obszar, a mianowicie magazynowanie energii, w dyrektywie nie został szerzej omówiony, mimo iż wspomina się o nim w uzasadnieniu dyrektywy, a prawdopodobnie będzie to szybko rozwijająca się i przystępna cenowo technologia.

4.12. Podobnie, widoczny wzrost zdecentralizowanej produkcji energii ze źródeł odnawialnych umożliwia zintegrowanie jej ze środkami w zakresie efektywności energetycznej opracowanymi z myślą o budynkach funkcjonujących bez podłączenia do sieci gazowej. Umożliwia także przestawienie się na pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych w sektorze ogrzewania i chłodzenia. Należy szczególnie promować tego rodzaju możliwości.

4.13. Zaproponowane zmiany odnoszące się do zwiększenia zaangażowania na rzecz inteligentnych budynków (publicznych, komercyjnych i mieszkalnych) mają stosunkowo skromny charakter i powinny być bardziej konkretne i wyczerpujące.

4.14. Propozycja dotycząca wskaźnika inteligentnego działania wymagać będzie dalszego dopracowania. Byłby on stosowany do mierzenia zdolności budynków do wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych i systemów elektronicznych do optymalizacji eksploatacji i prowadzenia interakcji z siecią. Niemniej samą zasadę należy przyjąć z zadowoleniem. Należy dążyć do stworzenia przejrzystego, miarodajnego wskaźnika, który wniósłby wartość dodaną do świadectwa charakterystyki energetycznej, ale bez nakładania zbędnych obciążeń w zakresie gromadzenia danych lub prac analitycznych. Wskaźnik ten musi określać, na ile użytkownicy budynku są w stanie ocenić nie tylko efektywność energetyczną, lecz również kontrolować i ułatwiać własną produkcję i zużycie energii ze źródeł odnawialnych i obniżyć rachunki za energię.

4.15. Ubóstwo energetyczne zostało zidentyfikowane jako kwestia, którą należy rozwiązać poprzez wyznaczenie kluczowych etapów pozwalających określić postępy w dekarbonizacji budynków. Jednakże nie przewidziano w dyrektywie żadnych wspierających ram politycznych mających na celu opracowanie racjonalnego pod względem kosztów podejścia do samego ubóstwa energetycznego – a jedną z jego przyczyn są nieefektywne energetycznie budynki mieszkalne. EKES uważa, że kwestia ta mogłaby leżeć w gestii omawianej dyrektywy, i proponuje, by włączyć do niej propozycję nowego pakietu poprawek dotyczących tego zagadnienia i odnoszących się do odpowiednich artykułów dyrektywy z 2012 r. Wzmocniłoby to wymóg, zawarty w proponowanym rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną, by państwa członkowskie oceniały i określały politykę, środki i działania mające na celu rozwiązanie problemu ubóstwa energetycznego.

4.16. W związku z tym EKES zaleca, aby dyrektywa zawierała kryteria do uwzględnienia w referencyjnej definicji ubóstwa energetycznego, a także proponowała swoją własną definicję referencyjną. Państwa członkowskie nie byłyby zobowiązane do przyjęcia jej do celów wewnętrznych, ale obrazowałyby kryteria, do których należałoby się odnosić w sprawozdaniach z krajowych planów w zakresie energii i klimatu. Tego rodzaju definicja pozwala niektórym krajom ocenić postępy w zwalczaniu ubóstwa energetycznego lub stwierdzić pogorszenie sytuacji w tej dziedzinie. EKES uznaje jednak, że problem ten, który jest z natury wieloczynnikowy, może wymagać nadania priorytetów specyficznym czynnikom krajowym.

4.17. W związku z tym EKES wzywa państwa członkowskie do przyjęcia w pełni skoordynowanego podejścia do ubóstwa energetycznego, obejmującego zrozumienie roli i skuteczności nie tylko efektywnych energetycznie budynków, ale także interwencji finansowych (włącznie z taryfami socjalnymi i metodami ograniczania ubóstwa), doradztwa w zakresie wyboru dostawcy i taryf oraz informacji o prostych sposobach oszczędzania energii. Dla maksymalnego zwiększenia wydajności i skuteczności istotne jest, by wydawaniem zaleceń i koordynacją działań zajmowała się niezależna i skoncentrowana na konsumentach agencja lub punkt kompleksowej obsługi.

4.18. Różne niezależne badania i sprawozdania Komisji wskazują na zmienną prędkość i skuteczność wdrażania przez państwa członkowskie wymogów dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. Zagadnienia problemowe obejmują:

- problemy związane z transpozycją i interpretacją, które Komisja nadal próbuje rozwiązać za pomocą mechanizmów egzekwowania. Szereg państw członkowskich powinno w większym stopniu uznać kluczowe znaczenie efektywności energetycznej budynków w osiąganiu celów w zakresie energii i klimatu, a także mocniej zobowiązać się do realizacji krajowych strategii renowacji. EKES zachęca DG ENER do dalszego czujnego nadzoru nad działaniami wdrażającymi, a także do dalszego szybkiego podejmowania działań polegających na wszczynaniu postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;
- jakość i porównywalność świadectw charakterystyki energetycznej. Pomocna byłaby konkretna harmonizacja wymogów UE odnoszących się do wykwalifikowanych ekspertów i podmiotów certyfikujących oraz uwzględnienie kontroli jakości w odniesieniu do świadectw charakterystyki energetycznej. Pożądane byłoby również dalsze dopracowanie świadectw charakterystyki energetycznej, by zawierały dodatkowe informacje techniczne i zalecenia dotyczące usprawnień;
- EKES odnotowuje, że zastosowana w dyrektywie metoda polegająca na powiązaniu zachęt finansowych ze świadectwami charakterystyki energetycznej umożliwia wyłącznie wypłatę zachęt finansowych a posteriori, gdyż wypłata jest zależna od porównania wyników przed świadectwami charakterystyki energetycznej i po nich. Przynosi to efekt przeciwny do zamierzonego pod względem efektywności energetycznej, gdyż renowacja zależna od dotacji nie zostanie przeprowadzona, jeżeli właściciel nie będzie miał pewności co do uzyskania przed nią dotacji;
- wykorzystanie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, w szczególności funduszy polityki spójności. Minimalny odsetek środków finansowych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego zostanie skierowany na przejście na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, jednak wszystkie te fundusze są w bardzo różnym stopniu wykorzystywane przez państwa członkowskie na podnoszenie efektywności energetycznej budynków. Istnieją jasne wskazówki interpretacyjne, ale konieczne jest dalsze zachęcanie do korzystania z tego rodzaju środków;
- wsparcie na rzecz odpowiedniego szkolenia technicznego w zakresie renowacji budynków, zwłaszcza dla MŚP, które stanowią ponad 90 % europejskich przedsiębiorstw budowlanych.

4.19. Komitet odnotowuje, iż oczekuje się, że w okresie programowania 2014–2020 europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjnych (EFSI), a w szczególności fundusze polityki spójności, odegrają ważną rolę w renowacji i budowie budynków. Obecnie istnieje wiele przeszkód do pokonania – chodzi tu głównie o ograniczony dostęp do finansowania, wysokie koszty początkowe, stosunkowo długie okresy zwrotu, postrzeganie ryzyka kredytowego związanego z inwestycjami w zakresie zrównoważonej energii jako wyższego niż w innych przypadkach, konkurencyjne priorytety dla właścicieli nieruchomości itp. (Komisja Europejska: *Technical guidance – Financing the energy renovation of buildings with Cohesion Policy funding* [Przewodnik techniczny – Finansowanie termomodernizacji budynków ze środków dostępnych w ramach polityki spójności]). Pozytywnym krokiem w kierunku przezwyciężenia niektórych z tych problemów jest inicjatywa dotycząca inteligentnego finansowania inteligentnych budynków. Istnieje pole do skorzystania z ambitnych celów planu Junckera, by zwiększyć inwestycje w tym obszarze.

4.20. W związku z tym ustanowienie właściwych priorytetów i obowiązków dla władz lokalnych ma kluczowe znaczenie dla zagwarantowania, że wykorzystanie zasobów dostępnych w ramach programów zapewni maksymalne rezultaty, tak by wyjść poza minimalne wymogi (np. wymogi w zakresie efektywności energetycznej, audyty energetyczne itp.) ustanowione na poziomie państw członkowskich. Ponadto poziom finansowania powinien rosnać wraz ze wzrostem poziomu ambicji.

4.21. EKES zwraca zwłaszcza uwagę na potencjał Porozumienia Burmistrzów w tym zakresie. Do porozumienia przystąpiło obecnie ponad 7 000 gmin. Jego sygnatariusze zobowiązują się do podjęcia niezbędnych środków w zakresie efektywności energetycznej i energii odnawialnej poprzez przyjęcie planów działania na rzecz zrównoważonej energii (ang. SEAPs). Mobilizacja miast, które stanowią największą część naszego środowiska zbudowanego, jest lokalną inicjatywą o skutkach globalnych.

4.22. Intencje dyrektywy zostały przyjęte z zadowoleniem przez większość zainteresowanych stron w całej branży budowlanej oraz przedstawicieli właścicieli i lokatorów, zarówno budynków komercyjnych, jak i mieszkalnych. Niemniej aby kontynuować postępy w zakresie uzyskanej już efektywności energetycznej, konieczny będzie duch współpracy, dialogu i pozytywnego zaangażowania.

Bruksela, dnia 26 kwietnia 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
